

سر فصل جلسه هشتم

۱- حل تست داده شده جلسه قبل

۲- صورت تمرین و حل

۳- شروع گردش و ثبت حسابهای مرتبط با عملیات ساخت و فروش

۴- ثبتهای مربوط به مواد و دستمزد

۵- نحوه محاسبه و ثبت اضافه کاری

۶- حل تست و تمرین نمونه

سوال 9
تفاوت صرفه

سرمایه خرد شده: 5000 واحد ← 540,000

خرش $5000 \times 314 = 1570,000$
 $\frac{540,000}{5000} = 108$ → سرمایه خرد شده
حرواح

موجودی استوار باین
وجودی را رفتی هفتی 2 فروش و بماند.

بک نشد $1570,000 - 480,000 = 1090,000$
سرمایه حاصل خرش

$\frac{540,000}{75} \times x \rightarrow 540,000 \Rightarrow x = \frac{540,000}{75} = 7200$
رشته مستقیم

$7200 + 540,000 + y = 1090,000 \Rightarrow 23 = 180,000$
م. م. م. م.

الف 180,000

$\frac{180,000}{5000} = 36$ م. م. م. حرواح
 $\frac{7200}{5000} = 144$ م. م. حرواح

مجموعی اول $36 + 144 = 180$
مجموعی تبدیل $144 + 108 = 252$

ب. ج. 252, 180

مجموعی کل شده حرواح هر فصل $36 + 144 + 108 = 288$

نسبت $\frac{36}{288} = 12.5\%$

الف 12.5%

نسبت $\frac{288}{314} = 75\%$

د. 75%

تمرین

اطلاعات زیر از دفاتر شرکت سینا استخراج شده است . با توجه به اطلاعات داده شده موارد زیر را محاسبه کنید .

۱- مواد مستقیم خریداری شده

۲- بهای تمام شده کالای ساخته شده

۳- جمع بهای تولید در سال

13x1/1/1	13x1/12/29	
ریال	ریال	
۵۰۰۰۰	۶۲۰۰۰	موجودی مواد مستقیم
۸۰۰۰۰	۷۲۰۰۰	موجودی کالای در جریان ساخت
۳۵۰۰۰	۴۸۰۰۰	مواد مستقیم مصرف شده
	۱۶۵۰۰۰	بهای تمام شده کالای فروش رفته
	۴۵۰۰۰۰	

تبدیل منابع

① موجودی منابع مستقیم این دوره - مخارج طرح دوره + موجودی منابع مستقیم در ابتدای دوره = موارد مستقیم مصرف شده

$$195000 = 540000 + x - 92000 \Rightarrow x = 195000 + 92000 - 540000 = \boxed{177000}$$

② مخارج ساخت این دوره - مخارج ساخت دوره جاری + مخارج ساخت این دوره = مخارج ساخت این دوره

$$450000 = 350000 + x - 48000 \Rightarrow x = 450000 + 48000 - 350000 = \boxed{428000}$$

③ مخارج ساخت این دوره - مخارج عوامل تولید + مخارج ساخت این دوره = مخارج ساخت این دوره

$$428000 = 80000 + x - 72000 \Rightarrow 428000 - 10000 = \boxed{455000}$$

گردش و ثبت حسابهای مرتبط با عملیات ساخت و فروش

گردش و ثبت حسابهای مرتبط با عملیات ساخت و فروش

گردش حسابهای مرتبط با عملیات ساخت و فروش با استفاده از سیستم ثبت دائمی موجودیها برای هر یک از اقلام موجودی (مواد، کالای در جریان ساخت و کالای ساخته شده) به طور معمول به صورت زیر می باشد:

$\text{کالای ساخته شده} + \text{تولید در دوره} = \text{آبادی دوره}$

کنترل مواد	
مانده	×
خرید مواد	×
کنترل حقوق و دستمزد	
تهیه لیست	×
دستمزد مستقیم	×
سربرار جذب شده	
جذب سربرار	×

کالای در جریان ساخت	
مانده اول دوره	×
مواد مستقیم	×
دستمزد مستقیم	×
سربرار جذب شده	×
مانده	×
کالای تکمیل شده	×

کالای ساخته شده	بهای تمام شده کالای فروش رفته
مانده	×
بهای تمام شده کالای فروش رفته	×
مانده	×
مانده	×

با توجه به گردش حسابهای مرتبط با عملیات ساخت و فروش به شرح مذکور ثبت عملیات و رویدادهای مربوطه به شرح صفحات بعد است.

ثبتهای مربوط به مواد

به طور کلی ثبتهای مربوط به مواد به دودسته تقسیم می شوند :

۱- ثبتهای مربوط به خرید مواد

۲- ثبتهای مربوط به مصرف مواد

هنگام خرید مواد بهای مواد خریداری شده به اضافه کلیه هزینه های مربوط به آن در حسابی با عنوان کنترل مواد ثبت می شود .
و ثبت زیر برای آن انجام می شود :

کنترل مواد

**

وجه نقد / ح پرداختنی

**

اما اگر بخشی از مواد به فروشنده برگردانده شود ثبت فوق معکوس می شود .

ثبتهای مربوط به مصرف مواد

مواد ارسال شده به خطوط تولید ممکن است مستقیم یا غیر مستقیم باشد. اگر مستقیم باشد به بدهکار حساب کالای در جریان ساخت و چنانچه غیر مستقیم باشد به بدهکار حساب سربار ساخت منظور شده و در طرف مقابل حساب کنترل مواد بستانکار می شود. و اگر بخشی از مواد از خطوط تولید به انبار برگشت داده شود ثبت انجام شده معکوس می شود.

**	کالای در جریان ساخت
**	کنترل سربار ساخت
**	کنترل مواد

مثال

مثال ۱ - ۳ - عملیات زیر در فروردین ماه ۱۳۸۱ در شرکت شهزاد انجام شده است:

- ۱- خرید مبلغ ۷۵۰,۰۰۰ ریال مواد اولیه به طور تسویه
- ۲- برگشت مبلغ ۵۰,۰۰۰ ریال از مواد خریداری شده به علت معیوب بودن به فروشنده
- ۳- ارسال مبلغ ۵۸۰,۰۰۰ ریال مواد مستقیم و ۴۰,۰۰۰ ریال مواد غیرمستقیم به خط تولید
- ۴- برگشت مبلغ ۲۵,۰۰۰ ریال از مواد مستقیم ارسال شده به خط تولید به اتیار

مطلوبست: ثبت عملیات فوق در دفتر روزنامه

حل:

	۷۵۰,۰۰۰	(۱) کنترل مواد
۷۵۰,۰۰۰		حساب های پرداختی
	۵۰,۰۰۰	(۲) حساب های پرداختی
۵۰,۰۰۰		کنترل مواد
	۵۸۰,۰۰۰	(۳) کالای در جریان ساخت
	۴۰,۰۰۰	کنترل سربار ساخت
۶۲۰,۰۰۰		کنترل مواد
	۲۵,۰۰۰	(۴) کنترل مواد
۲۵,۰۰۰		کالای در جریان ساخت

ثبتهای مربوط به دستمزد

ثبتهای مربوط به دستمزد را می توان به ۳ دسته تقسیم نمود :

۱- ثبت در مرحله تهیه لیست حقوق و دستمزد

در این مرحله کلیه اطلاعات مربوط به حقوق و دستمزد پرسنل شامل ناخالص حقوق ، کسورات و خالص پرداختی محاسبه و ثبت می شود . به طور کلی کسورات را می توان به اجباری و اختیاری تقسیم کرد . مثلاً بیمه و مالیات اجباری و وام و مساعده اختیاری هستند .

نکته : بیمه تکمیلی به عنوان کسورات اختیاری محسوب می شود .

نرخ بیمه سهم کارگر و کارفرما به ترتیب ۷٪ و ۲۳٪ می باشد .

کنترل حقوق و دستمزد	**
بیمه پرداختنی	**
مالیات پرداختنی	**
حقوق پرداختنی	**

نحوه محاسبه و ثبت بیمه سهم کارفرما

برای ثبت بیمه سهم کارفرما می توان در مرحله تهیه لیست حساب کنترل حقوق و دستمزد را به اندازه ناخالص حقوق و بیمه سهم کارفرما بدهکار کرده و در طرف مقابل حساب بیمه پرداختی را با نرخ ۳۰٪ محاسبه و بستانکارکنیم و یا اینکه حساب کنترل حقوق و دستمزد را فقط به اندازه ناخالص حقوق و دستمزد بدهکار کرده و در طرف مقابل هم بیمه پرداختی را فقط به نرخ ۷٪ بستانکار کرده و بیمه سهم کارفرما را جداگانه به صورت زیر ثبت کنیم :

**** کنترل حقوق و دستمزد**

بیمه پرداختنی

مرحله تخصیص حقوق و دستمزد

این مرحله مهمترین مرحله برای انجام ثبتهای مربوط به حقوق و دستمزد می باشد به این ترتیب که در این مرحله بایستی حقوق و دستمزد محاسبه شده به بخشهای مربوطه اختصاص یابند . نحوه اختصاص به صورت زیر است :

حقوق کارگران مستقیم تولید + اضافه کاری آنها در حساب کالای در جریان ساخت قرار می گیرد .

حقوق کارگران غیر مستقیم تولید + بیمه سهم کارفرمای مستقیم و غیر مستقیم تولید + فوق العاده اضافه کاری مستقیم تولید در حساب کنترل سربار قرار می گیرد .

حقوق کارگران بخش فروش + بیمه سهم کارفرمای آنها در حساب هزینه های توزیع و فروش قرار می گیرد .

حقوق کارگران بخش اداری و عمومی + بیمه سهم کارفرمای آنها در حساب هزینه های اداری و عمومی قرار می گیرد .

این حسابها بر حسب مورد بدهکار شده و در طرف مقابل حساب کنترل حقوق و دستمزد بستانکار می شود .

ثبت مربوط به تخصیص بنا به آنچه که گفته شد به صورت :

** کالای در جریان ساخت	
**	کنترل سربار
**	هزینه های توزیع و فروش
**	هزینه های اداری و عمومی
**	کنترل حقوق و دستمزد

مرحله پرداخت حقوق و دستمزد

در این مرحله کلیه پرداختها به حساب اشخاص و سازمانهای مربوطه انجام می شود .

** بیمه پرداختنی	
**	مالیات پرداختنی
**	حقوق پرداختنی
**	وجه نقد

مثال ۲-۳- حقوق و دستمزد ناخالص شرکت شهداد در فروردین ماه ۱۳۸۱ بالغ بر ۱,۵۰۰,۰۰۰ ریال گردید که از این مبلغ ۱,۰۰۰,۰۰۰ ریال آن دستمزد مستقیم، ۱۰۰,۰۰۰ ریال دستمزد غیرمستقیم، ۲۵۰,۰۰۰ ریال حقوق کارکنان فروش و ۱۵۰,۰۰۰ ریال حقوق کارکنان اداری می باشد. نرخ مالیات ۱۰ درصد و نرخ حق بیمه سهم کارگر و کارفرما به ترتیب ۷ درصد و ۲۳ درصد می باشد.

مطلوبست: انجام ثبت های لازم در دفتر روزنامه

حل:

	۱,۵۰۰,۰۰۰	(۱) کنترل حقوق و دستمزد
$1,500,000 \times 7\% =$	۱۰۵,۰۰۰	بیمه پرداختنی
$1,500,000 \times 10\% =$	۱۵۰,۰۰۰	مالیات پرداختنی
	۱,۲۴۵,۰۰۰	حقوق و دستمزد پرداختنی
	۳۴۵,۰۰۰	(۲) کنترل حقوق و دستمزد
$1,500,000 \times 23\% =$	۳۴۵,۰۰۰	بیمه پرداختنی
	۱,۰۰۰,۰۰۰	(۳) کالای در جریان ساخت
	۱۰۰,۰۰۰	کنترل سربار ساخت
	۲۵۰,۰۰۰	هزینه های توزیع و فروش
	۱۵۰,۰۰۰	هزینه های عمومی و اداری
	۱,۵۰۰,۰۰۰	کنترل حقوق و دستمزد
$(1,000,000 + 100,000) \times 23\% =$	۲۵۳,۰۰۰	(۴) کنترل سربار ساخت
$250,000 \times 23\% =$	۵۷,۵۰۰	هزینه های توزیع و فروش
$150,000 \times 23\% =$	۳۴,۵۰۰	هزینه های عمومی و اداری
	۳۴۵,۰۰۰	کنترل حقوق و دستمزد

مآزاد پرداختی بابت ساعات اضافه کاری

بر طبق قانون کار انجام کار بیش از ۸ ساعت در روز یا ۴۴ ساعت در هفته کارفرما را موظف به پرداخت مزد ساعات اضافه بر اساس ۱۴۰٪ نرخ ساعات کار عادی می نماید این نرخ اضافه ، فوق العاده اضافه کاری نامیده می شود . برای محاسبه و تخصیص حقوق و دستمزد کارگران مستقیم تولید ابتدا بایستی کل ساعات را بر اساس نرخ ساعات عادی محاسبه و همانند حقوق و دستمزد مستقیم ثبت نمود سپس ساعات اضافه کاری را با نرخ ۱۴۰٪ محاسبه و به حساب کنترل سربار منظور نمود .

مثال :

مثال ۳-۳- آقای شهابی یکی از کارکنان خط تولید مؤسسه شهاب است که نرخ دستمزد ساعتی وی ۱۲,۵۰۰ ریال برای ۴۴ ساعت کار عادی در طول هفته می باشد. در صورتی که ساعات کار آقای شهابی طی هفته گذشته ۶۰ ساعت بوده باشد، مطلوبیست:

- (۱) محاسبه دستمزد ناخالص هفتگی آقای شهابی
- (۲) انجام ثبت های لازم در دفتر روزنامه

حل:

$$\begin{aligned}
 ۱) \quad ۶۰ - ۴۴ &= ۱۶ && \text{ساعات اضافه کاری} \\
 ۶۰ \times ۱۲,۵۰۰ &= ۷۵۰,۰۰۰ && \text{دستمزد عادی} \\
 ۱۶ \times ۱۲,۵۰۰ \times ۱۴۰\% &= ۸۰,۰۰۰ && \text{فوق العاده اضافه کاری} \\
 \hline
 &= ۸۳۰,۰۰۰ &&
 \end{aligned}$$

۸۳۰,۰۰۰	(۲) کنترل حقوق و دستمزد
۸۳۰,۰۰۰	حقوق و دستمزد پرداختی
۷۵۰,۰۰۰	کالای در جریان ساخت
۸۰,۰۰۰	کنترل سربار ساخت
۸۳۰,۰۰۰	کنترل حقوق و دستمزد

لازم به ذکر است که در عمل، سند هزینه حقوق و دستمزد برای کلیه کارکنان به طور یکجا صادر می شود.

تست و تمرین

۱- حساب کنترل سربار بابت حقوق و دستمزد و بیمه سهم کارفرما جمعا ۳,۲۲۸,۰۰۰ ریال بدهکار شده است. از حقوق و دستمزد این دوره ۴۵٪ مستقیم تولید و ۲۵٪ غیر مستقیم و مابقی مربوط به هزینه های عملیاتی بوده است. بیمه سهم کارفرما به نرخ ۲۳٪ محاسبه و ثبت شده است. حساب کالای در جریان ساخت بابت دستمزد مستقیم چند ریال بدهکار شده است؟

۳۶۰۰,۰۰۰ ریال ۴۰۰۰,۰۰۰ ریال ۴۴۲۸,۰۰۰ ریال ۴۵۰۰,۰۰۰ ریال

۲- خالص حقوق و دستمزد شرکت ایمان در مرداد ماه ۱۳۷۰ مبلغ ۴۹۸۰,۰۰۰ ریال می باشد. نرخ مالیات ۱۰٪ و نرخ حق بیمه سهم کارگر و کارفرما به ترتیب ۷٪ و ۲۳٪ است. با فرض اینکه از کل مبلغ حقوق و دستمزد ۷۰٪ آن مستقیم، ۱۰٪ آن غیر مستقیم و مابقی آن مربوط به حقوق کارکنان اداری و فروش باشد.

مطلوبست: انجام ثبتهای لازم در مرحله تهیه لیست، تخصیص و پرداخت حقوق